

Regionalne działania wspierające tworzenie miejsc pracy i rozwój gospodarczy Finlandia Płd., Helsinki

Anna Szczesniak
Pułtusk, 26.01.2010 r.

Finlandia Południowa:

- Powierzchnia: 34.378 km²
- Ludność: 2.192.601
- Stopa bezrobocia: 7% (najniższa w kraju)
- Jedna z 6 prowincji powstałych po reorganizacji w 1997 r.
- Obejmuje 6 regionów (South Karelia, Päijänne Tavastia, Tavastia Proper, Uusimaa, Eastern Uusimaa, Kymenlaakso) i 88 (spośród 342) gmin
- Gminy odpowiedzialne są za około 50% wydatków publicznych kraju. Regiony są administrowane przez partycypujące w nich gminy.

Region Helsinki-Uusimaa:

- Pow.: 6.370 km², ludność: 1,36 mln (25%)
- 708 tys. miejsc pracy – 30% krajowego zatrudn.
- 35% udział w PKB
- 24 gminy, największa koncentracja mieszkańców i konsumpcji w kraju
- Koncentracja funkcji centralnych: ekonomicznych, administracyjnych, wypoczynkowych i kulturalnych
- Zatrudnienie w usługach (80,8%), przetwórstwie przemysłowym (18,6%) i rolnictwie (0,6%)
- Wykwalifikowane zasoby ludzkie, w tym dla nauki (ponad 50% firm i ekspertów *high-tech* ma siedzibę w regionie)
- Międzynarodowe lotnisko, cztery duże międzynarodowe porty

Helsinki:

- 570 tys. mieszkańców, aglomeracja ok. 1,2 mln.
- W skład zespołu miejskiego wchodzi też: Espoo, Vantaa i Kauniainen.
- Strategiczne miasto dla konkurencyjności kraju. Centrum zaawansowanych technologii. Główny ośrodek przemysłu, kultury i administracji. Port nad Zatoką Fińską. Uniwersytet założony w 1828 roku. W mieście znajduje się główny port lotniczy.

Główne organy odpowiedzialne za rozwój Regionu Metropolitalnego:

- Komitet Doradczy Obszaru Metropolitalnego Helsinek (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) - zatwierdza misję i strategię, ustala wspólne projekty w powiązaniu z budżetami poszczególnych miast.
- Zgromadzenie Regionu Helsinki – organ współpracy 14 gmin w zakresie zapewnienia międzynarodowej konkurencyjności (zagospodarowanie przestrzenne, mieszkalnictwo, transport, usługi regionalne).
- Centrum Rozwoju Gospodarczego, Transportu i Środowiska Naturalnego (wcześniej Centrum Zatrudnienia i Rozwoju Gospodarczego) – publiczna organizacja regionalna, aktywnie uczestnicząca w rozwoju regionu – doradztwo i wsparcie (w tym finansowe) dla firm i osób fizycznych (dep.: przedsiębiorczość, rozwój technologii, rynek pracy, rolnictwo).

1.01.2010 r. weszła w życie w Finlandii reforma administracyjna

- Kompetencje 6 instytucji rządowych przejęły 2:
 - Regionalne Agencje Administracyjne - *Regional State Administrative Agencies* (6)
 - Centra Rozwoju Gospodarczego, Transportu i Środowiska Naturalnego - *Centres for Economic Development, Transport and the Environment* (15)
- Reforma wzmacnia rolę Rad Regionalnych (Regional Councils) w zakresie koordynacji i harmonizacji działań na rzecz rozwoju regionalnego.

Wsparcie tworzenia miejsc pracy w regionie Helsinki-Uusimaa:

- **Rozwój innowacji**
- **Wspieranie przedsiębiorczości**
- **Wspieranie inwestycji**

Rozwój innowacji w regionie:

- **Partnerstwo** sektora publicznego i prywatnego.
- **Centrum Specjalizacji Regionu Helsinki** (The Helsinki Region Centre of Expertise) - centrum doświadczenia, baza wiedzy, wsparcie dla działalności B+R.
- **Culminatum Ltd Oy** – przedsiębiorstwo ds. rozwoju należące do 32 podmiotów Rady Regionalnej Uusimaa, miast: Helsinki, Espoo i Vantaa, uniwersytetów, politechnik, instytutów badawczych i przedsiębiorstw prywatnych z regionu Helsinek. Zarządza Programem Centrum Specjalizacji w regionie Helsinek.
- **Centrum Rozwijania Technologii i Innowacji TEKES** (Finnish Funding Agency for Technology and Innovation) – wspiera innowacje w firmach, uczelniach wyższych, jednostkach badawczych.
- **Fundacja ds. Fińskiej Wynalazczości** (The Foundation for Finnish Inventions) – wspiera wynalazczość.

■ **Wspieranie przedsiębiorczości**

- **Przedsiębiorczość Helsinki** (Enterprise Helsinki) – nowy scentralizowany punkt doradztwa dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność i działających; usługi dostępne bezpłatnie.
- **Regionalne Usługi Biznesowe dla Imigrantów** (Regional Business Services for Immigrants) - przy Enterprise Helsinki; doradztwo dostępne w jęz.: szwedzkim, angielskim, niemieckim, rosyjskim, arabskim i estońskim.
- **Centrum Rozwoju Gospodarczego, Transportu i Środowiska Naturalnego**

■ **Wspieranie inwestycji** - Helsinki zachęcają do inwestowania w swoim regionie, ale również oferują pomoc w dostępie do sąsiednich rynków (w Rosji, krajach bałtyckich i Europie Centralnej).

- **Invest in Finland** – agencja promująca Finlandię jako miejsce zagranicznych inwestycji bezpośrednich.
- **The Bank of Finland** – bank centralny Finlandii oferuje informacje nt. rynków finansowych oraz inne użyteczne publikacje.

Rozwój innowacji

Program Centrum Specjalizacji OSKE

- **OSKE** – program rządowy realizowany regionalnie (2007-2013), odzwierciedla rządowe podejście do poprawy regionalnej konkurencyjności zgodnie z krajową i europejską polityką. Utw. w 1994 r. dla tworzenia nowych miejsc pracy i przyśpieszenia rozwoju regionalnego w wybranych dziedzinach.
- **Lokalna współpraca i specjalizacja** – punktem wyjścia. Rząd wymagał, aby regionalni aktorzy wspólnie opracowali regionalne strategie przeznaczając stosunkowo niewielkie fundusze na zachętę, ale zapewniając im wysoki status w narodowej strategii innowacyjnej. Od początku zawiązała się dynamiczna współpraca pomiędzy środowiskiem akademickim, instytutami naukowo-badawczymi, firmami oraz gminami.
- **Nowy model klastrów** – wymagał współpracy pomiędzy regionalnymi centrami specjalizacji. W 2007 r. program zweryfikowano, aby sprostać przyszłym wyzwaniom.

Program Centrum Specjalizacji OSKE (2)

Cele programu:

- Identyfikacja mocnych stron regionu i przyspieszenie wzrostu gospodarczego
- Zwiększenie zakresu konkurencyjności produktów, usług, przedsiębiorstw i miejsc pracy w oparciu o wiodące specjalizacje
- Podniesienie atrakcyjności regionu dla międzynarodowych inwestycji i przyciągnięcia wiodących ekspertów do regionu
- Stałe wzmacnianie i odnawianie wiedzy w regionie
- Osiągnięcie wskaźników ilościowych (2007-2013: 10 tys. nowych miejsc pracy i 1 tys. nowych firm)

Program Centrum Specjalizacji OSKE (3)

Sposoby realizacji celów:

- Tworzenie warunków dla innowacji i komercjalizacji
- Przekazywanie najnowszej wiedzy i doświadczeń
- Wspieranie współpracy pomiędzy różnymi stronami dla rozwoju badań i dla wykorzystywania wiedzy w działalności firm
- Wspieranie wzrostu efektywności zasobów ludzkich i edukacji
- Promowanie krajowej i międzynarodowej współpracy centrów specjalizacji
- Integrowanie pro-rozwojowych działań regionalnych i krajowych

Centrum Specjalizacji Regionu Helsinki

- W latach 2007 – 2013 centrum regionalne obejmuje 9 klastrów:
 - Usługi i Produkty Cyfrowe (DIGIBUSINESS Cluster)
 - Technologie Środowiskowe (Environmental Technology Cluster)
 - Rozwój Przetwórstwa Żywności (Food Processing Development Cluster)
 - Zdrowie (HealthBIO - Health Cluster)
 - Życie (Living Cluster)
 - Nanotechnologia (Nanotechnology Competence Cluster)
 - Turystyka i Zarządzanie (Tourism and Experience Management Cluster)
 - Wszechobecna Informatyka (Ubiquitous Computing)
 - Dobrobyt (Well-being Cluster)

Centrum Specjalizacji Regionu Helsinki (2)

- W latach 1999-2006 centrum regionalne obejmowało 6 istotnych dla regionu sektorów:
 - Materiały Adaptacyjne i Mikrosystemy (Adaptive Materials and Microsystems)
 - Technologia Genetyczna i Biologia Molekularna (Gene Technology and Molecular Biology)
 - Media Cyfrowe, Produkcja Treści i Usługi Edukacyjne (Digital Media, Content Production and Learning Services)
 - Logistyka (Logistics)
 - Technologie Medyczne (Medical and Welfare Technologies)
 - Oprogramowanie dla Biznesu (Software Product Business)

Culminatum Ltd Oy

- Przedsiębiorstwo ds. rozwoju, utw. w 1995 r. dla wdrażania Programu Centrum Specjalizacji w regionie Helsinek oraz jako instrument wspierający rozwój regionalny w działaniach właścicieli firmy.
- Poszukuje sposobów podniesienia międzynarodowej konkurencyjności regionu i zachęca biznes do wykorzystywania w praktyce zasobów edukacyjnych i B+R skupionych w regionie.
- Jest odpowiedzialne za opracowanie regionalnych dokumentów strategicznych we współpracy ze środowiskiem naukowym i biznesem, m.in. regionalnej strategii rozwoju nauki i technologii.
- Tworzy i wdraża regionalne projekty rozwojowe wzmacniające międzynarodową konkurencyjność regionu, wspierające wzrost potencjału uczelni wyższych, i wzmacniające relacje między naukowcami i parkami naukowymi.

Centrum Rozwijania Technologii i Innowacji

TEKES:

- Utw. w 1983 r. wspiera projekty innowacyjne i o wysokim stopniu ryzyka nastawione na odniesienie globalnego sukcesu marketingowego. Obecnie finansuje 29 projektów.
- Grupa docelowa: firmy (również nowopowstające i zagraniczne zarejestrowane w Finlandii) i inne podmioty aktywnie rozwijające nowe technologie, usługi i działalność operacyjną.
- Oferuje nisko oprocentowane kredyty lub dotacje, których wysokość uzależniona jest od stopnia innowacyjności i charakteru projektu:
 - Dotacje na projekty badawczo-rozwojowe – od 15 do 50 % przewidywanych kosztów
 - Kredyty na projekty badawczo-rozwojowe – od 45 do 70 % przewidywanych kosztów
- TEKES nie jest instytucją dochodową ani nie zgłasza żadnych praw z tytułu własności intelektualnej do współfinansowanych przez siebie wynalazków.
- Dwa biura TEKES działają w regionie Helsinki-Uusimaa.

Fundacja ds. Fińskiej Wynalazczości

- Utw. w 1971 r. dla wsparcia i promocji rozwoju wynalazczości. Zapewnia doradztwo prawne i wsparcie finansowe w działalności wynalazczej.
- Beneficjenci: indywidualni wynalazcy, naukowcy, małe i średnie firmy.
- Działania Fundacji można podzielić na 6 kategorii w 6 fazach rozwoju wynalazku:
 - Promocja działalności wynalazczej
 - Ocena wynalazków (potencjał rynkowy, innowacyjność, potencjał biznesowy itd.)
 - Usługi doradcze (porady dotyczące specyfiki wynalazku, ochrona własności intelektualnej)
 - Finansowanie ochrony wynalazku (patenty, prawa autorskie)
 - Finansowanie rozwoju produktów (planowanie i projektowanie, budowa prototypu, porady techniczne i rynkowe)
 - Finansowanie działań marketingowych (włączając porady dotyczące licencjonowania).
- Fundacja ma siedzibę w Innopoli Technology Centre w Espoo. W regionie oprócz pracowników fundacji, jej klientów obsługują menedżerowie innowacji w głównych uniwersytetach oraz Regionalne Centrum Zatrudnienia i Rozwoju Gospodarczego.

Fundacja ds. Fińskiej Wynalazczości (2)

- Finansuje rozwój i komercjalizację wynalazków, nie wymaga zabezpieczeń.
- Cztery rodzaje wsparcia finansowego:
 - **"Keksi"**: finansowanie wczesnego stadium rozwoju wynalazku, maks. 8 tys. EUR. Nie ma konieczności zwrotu.
 - **Wspierające**: finansowanie kosztów patentowania, rozwoju i komercjalizacji produktu. Obowiązek zwrotu jest uzależniony od powodzenia projektu i przychodów uzyskiwanych przez autora wynalazku. Odsetki nie są pobierane.
 - **Granty**: mniejsze kwoty bez obowiązku zwrotu.
 - **Pożyczki**: kapitał obrotowy w początkowej fazie komercjalizacji. Przyznawane wynalazcy i SMP.
- Główne kryteria: potencjał rynkowy wynalazku, innowacyjność, zdolność patentowa, poziom zaawansowania technologicznego.
- Finansowanie waha się od 1.500 do 100.000 EUR, zależnie od specyfiki wynalazku i jego potencjału biznesowego. Większość funduszy pochodzi z Ministerstwa Handlu i Przemysłu.
- Prowadzi forum (The Invention Market), gdzie przedsiębiorcy mogą znaleźć pomysły na nowe biznesy i produkty poprzez zakup licencji (www.innofin.com, www.keksintoporssi.com).

Centra Rozwoju Gospodarczego, Transportu i Środowiska Naturalnego są odpowiedzialne za:

- **Rozwój gospodarczy, rynek pracy, rozwój kompetencji** i działalność kulturalną
- Transport i infrastrukturę
- Środowisko i zasoby naturalne

Centra, w bliskiej współpracy z regionami, wspierają rozwój regionalny poprzez tworzenie i wdrażanie działań rządu w regionach. Promują przedsiębiorczość, funkcjonowanie rynku pracy, rozwój kompetencji i działalność kulturalną. Zapewniają bezpieczny i sprawny transport, zdrowe środowisko i zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych w regionach i są odpowiedzialne za zadania związane z imigracją pracowników.

Wspieranie przedsiębiorczości

Centrum Rozwoju Gospodarczego (2)

- Szkolenia – dopasowanie kwalifikacji i kompetencji osób bezrobotnych do aktualnych potrzeb biznesu
- Pomoc wspierająca zatrudnienie – finansowanie projektów (skierowanych do bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem) i inwestycji przedsiębiorstw dla utrzymania i tworzenia nowych miejsc pracy poprzez gminy, partnerstwa gmin i inne organizacje promujące tworzenie miejsc pracy.

Wspieranie przedsiębiorczości

Centrum Rozwoju Gospodarczego (3)

- Pomoc inwestycyjna - głównie dla MSP, wysokość zależnie od mapy pomocy regionalnej i liczby nowych miejsc pracy.
- Pomoc restrukturyzacyjna - dla projektów rozwojowych, które mają w znacznym stopniu usprawnić działalność operacyjną firm, sprzyjać rozwojowi *know-how* i pracom nad nowymi produktami oraz umiędzynarodowieniu. Maks. do 50% zaakceptowanych wydatków.
- Dotacje na uruchomienie i rozszerzenie działalności dla nowo powstających firm w pierwszych 24 mies., na pokrycie wydatków na wynagrodzenia przedsiębiorcy i jego pierwszych pracowników, wynajem pomieszczeń i zakup sprzętu. Maks. do 50% poniesionych nakładów.

Wspieranie przedsiębiorczości Centrum Rozwoju Gospodarczego (4)

- Pomoc transportowa dla MSP na pokrycie kosztów dostawy ich produktów na tereny rzadko zaludnione. Od 7 do 29% faktycznych kosztów transportu, zależnie od odległości.
- Subwencje energetyczne dla firm inwestujących w technologie energooszczędne i urządzenia wykorzystujące krajowe surowce odnawialne. Maks. 30% poniesionych kosztów inwestycyjnych. Dodatkowo firmy mogą otrzymać do 40% zwrot kosztów z tytułu zamówienia u licencjonowanej firmy ekspertyzy dot. wprowadzania energooszczędnych technologii.

Podsumowanie (1):

Region Helsinek w ciągu 20 ostatnich lat stał się dynamicznym centrum wiedzy i innowacji, dzięki:

- Inwestycjom w B+R, patenty, wspieranie zatrudnienia w ICT w sektorze prywatnym i publicznym
- Wspieraniu konkurencyjności przedsiębiorstw
- Ułatwianiu prowadzenia działalności gospodarczej
- Bliskiej współpracy biznes-nauka-władze lokalne
- Wysokiemu poziomowi edukacji (m.in. 8 uniwersytetów i 8 politechnik)

Podsumowanie (2)

Władze regionu Helsinki:

- Mobilizują jednostki i zasoby rządowe, regionalne i lokalne dla osiągnięcia celów w swoim regionie
- Budują partnerstwa na szczeblu europejskim, regionalnym i lokalnym
- Nie obawiają się współpracy z państwami Basenu Morza Bałtyckiego i Rosją (Petersburgiem i Moskwą); w przyszłości równie istotnym partnerem może być Azja

Przydatne strony:

- <http://inno.baltmet.org>
- <http://studieframjandet.huset.fi>
- www.basic-net.eu
- www.culminatum.fi
- www.innofin.com
- www.innosuomi.fi
- www.hel.fi
- www.mmm.fi
- www.oske.net
- www.reg.fi
- www.tekes.fi

Dziękuję za uwagę

aszczesniak@kig.pl

